

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

Κείμενο 1

Η Συνομιλία

Το κείμενο είναι του Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, 1996. Ο Σύγχρονος Άνθρωπος. Αθήνα: Εκδόσεις των φίλων, 419-423 (διασκευή)

Εκείνο που έχει σήμερα χαθεί είναι η χαρά της συνομιλίας. Μπορεί να εξακολουθούμε να συζητούμε, να κουβεντιάζουμε, αλλά έχουμε ξεμάθει να συνομιλούμε. Η συνομιλία είναι μια φυσική οργάνωση του λόγου. Ξετυλίγεται με κάποιο ρυθμό, με κάποια προσοχή, χωρίς αυθάδεις διακοπές, χωρίς αποκλίσεις.

Ωστόσο, σήμερα συνηθίζουμε να μιλούμε όλοι μαζί, χωρίς ο ένας να προσέχει τον άλλο. Οι απαντήσεις μας δεν έχουν συνέπεια και ενότητα. Έτσι, η συνομιλία πολύ σύντομα καταλήγει στην οχλαγωγία, όπου ο καθένας ζητεί να επιβάλλει τη γνώμη του με τη δύναμη της φωνής του και όχι με την ισχύ των επιχειρημάτων του και την εγκυρότητα των απόψεών του. Πρόκειται για ένα χυδαίο αγώνισμα χωρίς χάρη, χωρίς ευγένεια και χωρίς επιείκεια!

Έτσι, λαοί ολόκληροι δεν έχουν το δικαίωμα της συνομιλίας, ενώ άλλοι λαοί θεωρούν απαραίτητο να συνομιλούν. Χρησιμοποιούν τον έναρθρο λόγο, αυτήν τη μεγάλη δόξα της φυλής των ανθρώπων, όσο χρειάζεται, για να υπάρξει μια στοιχειώδης συνεννόηση και για να εκπληρωθούν οι καθημερινές ανάγκες της ζωής. Οι καιροί δεν αφήνουν την καρδιά να φτάσει στα χείλη, το αίσθημα, την ιδέα, να γίνουν «άνθη του λόγου». Το σύγχρονο λεξιλόγιο πλουτίζεται μόνο με κάποιους ψυχρούς τεχνικούς όρους και όλο και πιο πολύ φτωχαίνει.

Κείμενο 2

Οι γυναίκες είναι τυχερές (απόσπασμα)

Το διήγημα του Αντόν Πάβλοβιτς Τσέχωφ (1860-1904), ο οποίος ήταν Ρώσος θεατρικός συγγραφέας και ένας από τους μεγαλύτερους διηγηματογράφους της παγκόσμιας λογοτεχνίας, βρίσκεται στο βιβλίο «Διηγήματα» (μετάφραση Κυριάκος Σιμόπουλος, Αθήνα, Θεμέλιο, 2000).

Ήταν στην κηδεία του στρατηγού Σπυράκη. Από όλες τις μεριές μαζευόταν κόσμος στο σπίτι του νεκρού, η μπάντα έπαιζε στην αυλή πένθιμα εμβατήρια, στρατιωτικά παραγγέλματα αντηχούσαν. Μέσα στο μπουλούκι που κατηφόριζε βιαστικά να προλάβει τη νεκρική πομπή βρέθηκαν και οι δημόσιοι υπάλληλοι Κολοκυθόπουλος και Καραμούζας με τις γυναίκες τους.

-Απαγορεύεται, κύριοι! Τους σταμάτησε στο σύρμα ο υπαστυνόμος, ένας τύπος με συμπαθητική φυσιογνωμία. Α-πα-γο-ρεύ-εται!...Πιο πίσω, σας παρακαλώ! Έχω διαταγή, κύριοι! Πιο πίσω, παρακαλώ!... Οι κυρίες μπορούν να περάσουν ... παρακαλώ, κυρία μου... εσείς κύριοι ... πιο πίσω, παρακαλώ!

Οι κυρίες Κολοκυθοπούλου και Καραμούζα κατακοκκίνισαν μπροστά στην αναπάντεχη ευγένεια του υπαστυνόμου και προχώρησαν γλιστρώντας ανάμεσα σε δυο χωροφύλακες. [...]

-Τα κατάφεραν να περάσουν! Είπε ο Κολοκυθόπουλος παρακολουθώντας με ζήλια, με μίσος θα 'λεγε κανείς, τις δυο σιλουέτες που απομακρύνονταν στο βάθος του δρόμου. Μα το θεό, έχουν τύχη οι καρακάξες! Οι άντρες δε βλέπουν ποτέ τέτοια προνόμια, όπως η αφεντιά τους. Και τι σπουδαίο έχουν οι δικές μας οι γυναίκες; Εδώ που τα λέμε είναι συνηθισμένα θηλυκά, μυαλά καθυστερημένα. Και μ' όλα αυτά, φίλε μου, τις αφήνουν και περνάνε. Εσύ όμως και γω, Σύμβουλοι της Επικρατείας να γίνουμε δε θα 'χουμε τέτοια τύχη.

[...] Τι, να τα λέμε τώρα; Οι γυναίκες παντού και πάντα τύχη. Ούτε φαντάροι πάνε, ούτε πληρώνουν στους χορούς. Και ο νόμος δεν προβλέπει για δαύτες σωματική τιμωρία. Και όλα αυτά γιατί, πες μου να χαρείς. Ένα κοριτσόπουλο αφήνει να του πέσει το μαντηλάκι και σκύβουμε να το μαζέψουμε. Μπαίνει κάπου και σηκωνόμαστε να του παραχωρήσουμε τη θέση μας. Φεύγει; Χαιρετούρες, ξεπροβοδίσματα. Και έπειτα μου μιλάς για σταδιοδρομία! Για να γίνεις Σύμβουλος της Επικρατείας, να πούμε, πρέπει να δουλέψεις σαν σκύλος μια ολόκληρη ζωή. Και αυτό το κοριτσόπουλο, χραπ! Σε μισή ώρα κουκουλώνει ένα Σύμβουλο Επικρατείας. Και νάτο, σου γίνεται αμέσως προσωπικότητα. [...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1

1°υποερώτημα (μονάδες 10)

Σε 50-60 λέξεις να εκθέσεις τα προβλήματα που, κατά τον συγγραφέα του Κειμένου 1, παρατηρούνται στη συνομιλία των ανθρώπων.

Μονάδες 10

2° υποερώτημα (μονάδες 10)

Να αποδώσεις με συντομία τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η νοηματική σύνδεση ανάμεσα στην πρώτη και στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

Να βρεις στο Κείμενο 1 πέντε φράσεις που χρησιμοποιούνται με μεταφορική σημασία (μονάδες 10) και να δικαιολογήσεις την επιλογή του συγγραφέα να επιλέξει αυτή τη λειτουργία της γλώσσας (μονάδες 5)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιες στερεότυπες αντιλήψεις σε βάρος των γυναικών διατυπώνονται στο Κείμενο 2 και ποια συναισθήματα ή σκέψεις σου προκαλούν; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 150-150 λέξεις.

Μονάδες 15